

ГОДИШЕН ДОКЛАД НА ПРОЗРАЧНОСТТА НА БАКР ЗА 2020 г.

Този доклад е изготвен в изпълнение на изискването на приложение I, секция Д, част III от Регламент (ЕО) №1060/2009 от 16 септември 2009 г. (Регламента) и т. 6 от Вътрешните правила за идентифициране, управление и разкриване на конфликти на интереси на „БАКР - АГЕНЦИЯ ЗА КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ” АД (БАКР) и обхваща дейността на агенцията през 2020 г.

1. Юридически статус, структура на собствеността и управление на БАКР през 2020 г.

БАКР е частна компания, учредена като акционерно дружество през 2002 г. Адресната регистрация на седалището е в гр. София, бул. “Христо и Евлоги Георгиеви” № 95, ет. 1, ап. 1. Не са регистрирани клонове и няма дъщерни дружества.

Основната дейност на БАКР е в областта на изготвяне на анализ за кредитоспособността и определяне на кредитен рейтинг на фирми и институции, в т.ч. търговски фирми и производствени предприятия, финансови и кредитни институции, общини, държави и други.

През 2020 г. няма промени в юридическия статус и структурата на собствеността. Не са регистрирани клонове и дъщерни дружества. Не са настъпили промени в акционерната структура на БАКР. Записаният капитал на агенцията към 31.12.2020 г. е 50 000 лева със следните акционери:

- a) Христо Михайловски – 57,30%;
- b) Корпоративно управление АД – 37,96%;
- c) Соня Софронова – 4,74%.

Общо събрание на акционерите (ОСА)

Основните компетенции на ОСА са следните:

- a) Изменя и допълва устава;
- b) Взема решение за увеличение/намаление на капитала;
- c) Избира и освобождава членовете на Съвета на директорите;
- d) Назначава и освобождава дипломирани експерт счетоводители;
- e) Одобрява годишния счетоводен отчет и взема решение за начина на използване на печалбата.

ОСА включва всички притежатели на акции, независимо дали акциите са изплатени. Акционерите участват в общите събрания лично или чрез представител, който може и да не е акционер. Общо събрание на акционерите се свика от председателя на Съвета на директорите (СД). Членовете на СД могат да вземат участие в общото събрание без право на глас, освен ако са акционери.

Съвет на директорите.

Задължение на Съвета на директорите на БАКР е да подсигури:

- a) независимост на дейността на агенцията от всякакво политическо и икономическо влияние и ограничения;
- b) изпълнение на нормативните изисквания, регулиращи дейността на рейтинговите агенции и изграждане на адекватна система за вътрешен контрол;
- c) приемането на писмени процедури за идентифициране, управление и разкриване на конфликт на интереси в агенцията и контрола за тяхното изпълнение.

СД заседава най-малко веднъж на три месеца, за да се обсъди състоянието и развитието на дружеството. Членовете на СД имат еднакви права и задължения, независимо от вътрешното разпределение на функциите между тях, както и от предоставените права за управление на изпълнителния директор. По предложение на всеки един член от СД могат да се свикват и извънредни заседания. Заседанията на СД са редовни, ако на тях присъстват или са представени от друг негов член повече от половината от членовете на Съвета на директорите. За заседанията на СД се водят протоколи, в които се вписват дневния ред, проведените обсъждания и взетите решения по съответните точки от дневния ред.

През 2020 г. е извършена следната промяна в състава на Съвета на директорите:

- г-жа Цветанка Донкова Крумова е освободена от състава на съвета, като на нейно място е назначена г-жа Марияна Димитрова Джупанова-Михайлова.

В края на 2020 г. Съветът на директорите е в следния състав:

1. МАРИЯНА ДИМИТРОВА ДЖУПАНОВА-МИХАЙЛОВА – Председател на СД;
2. КАТЕРИНА ДОБРЕВА МИХАЙЛОВСКА – Заместник председател на СД;
3. ХРИСТО ИЛАРИОНОВ МИХАЙЛОВСКИ – Изпълнителен директор и член на СД;
4. ЕМИЛ РУМЕНОВ САВОВ – Член на СД.

Независимо от извършените промени в състава на СД през 2020 година, остава в сила съществуващото разпределение на специфичните задачи на членове на СД. Г-н Емил Савов продължава да е отговорен за преразглеждането и развитието на методологиите за кредитен рейтинг в БАКР, както и за наблюдението над ефективността на системата за вътрешен контрол на качеството по отношение на дейностите по определяне на кредитен рейтинг. Надзорник на съответствието до м. януари 2020 г. е г-жа Цветанка Крумова, а от м. февруари 2020 г. г-жа Марияна Джупанова-Михайлова. Членовете на СД не участват в процеса по изработване и присъждане на кредитни рейтинги.

Прокурист на „БАКР - АГЕНЦИЯ ЗА КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ“ АД е г-н Кирил Григоров, доктор по икономика.

2. Рейтингов процес

а) Рейтингов комитет (РК)

Рейтинговия комитет на БАКР се състои от служители на дружеството, притежаващи необходимите експертни познания и опит. В РК не участват акционери, служители със спомагателни функции, служители които отговарят за преразглеждането и/или развитието на методологиите, служители отговарящи за бизнеса на компанията. Също така в заседанията на РК не участват лица, които притежават ценни книжа на рейтингованата организация, които имат роднини, работещи за или зависими по някакъв начин от рейтингованата организация. РК избира между членовете си председател и заместник председател. Председателят отговаря за изготвянето и поддържането на актуален списък на членовете на РК.

За проведените заседания и взетите решения на РК се изготвят протоколи, като отговорен за изготвянето им е секретарят на РК. Ролята на секретар се изпълнява от служителя, който докладва по съответната точка от заседанието. По отношение на разглежданите рейтингови доклади секретар е водещият анализатор, а в случай на негово отсъствие служителят, който го замества (представя рейтинг доклада).

Решенията на РК за присъждане на кредитен рейтинг се вземат след подробно обсъждане и с единодушие от всички членове. Рейтингът се определя в стандартни категории и скали, според методологиите на БАКР. Отделни анализатори на БАКР не могат да присъждат кредитни рейтинги самостоятелно. Членовете на РК имат еднакви права и задължения независимо от техните длъжности/позиции в структурата на БАКР.

б) Методологии

БАКР оповестява публично методологиите, моделите и ключовите рейтингови допускания, които използва при определяне на кредитен рейтинг. Извършването на промени в методологиите на БАКР трябва да бъде предшествано от тяхното публично обявяване и подлагане на публична дискусия в рамките на минимум един месец.

През 2020 г. е извършена актуализация на Методологията за изготвяне на кредитен рейтинг на гаранционен фонд¹. Направените промени са влезли в сила на 4-ти декември 2020 г. Основните промени, залегнали при актуализацията на методологията, са следните:

- Промяна в метода за оценка на ефекта на държавния риск върху рейтинга посредством Методологията за присъждане на държавен рейтинг на БАКР;
- Промяна на скалата в съответствие с единната глобална рейтингова скала на БАКР;
- Създаване на възможност за присъждане на рейтинги по националната скала на БАКР.

Към момента на влизане в сила на актуализираната методология нямаше активни рейтинги, които да са присъдени по предходната ѝ версия, поради което извършените промени не доведоха до поставянето на рейтинги „под наблюдение“ и до преразглеждането им в последващия шест месечен период.

¹Актуалната методология е налична на: https://www.bcra-bg.com/files/guarantee_fund_methodology_2020_bg.pdf

с) Кодекс за професионално поведение на „БАКР – Агенция за кредитен рейтинг“ АД

„БАКР - АГЕНЦИЯ ЗА КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ“ АД работи в съответствие с Кодекс за професионално поведение² (Кодекс на БАКР), приет през 2006 г. и последно актуализиран през 2014 г. Агенцията спазва и прилага всички точки, които са част от актуалния Кодекс за професионално поведение. Целта на Кодекса е да повиши прозрачността на процеса за присъждане на кредитни рейтинги.

d) Оттеглени кредитни рейтинги

Оттеглянето на кредитен рейтинг представлява публично оповестено становище на БАКР, че не поддържа вече присъден кредитен рейтинг, същият е престанал да бъде актуален и не отразява актуалното становище на агенцията за кредитоспособността на рейтингования обект. Оттеглянето на кредитен рейтинг става с решение на Рейтингов комитет на БАКР и се означава със символа „o“ или „w“, съответно в българския и английски вариант на рейтинга. БАКР оповестява оттеглянето на кредитен рейтинг, като в информацията се включва и пълна обосновка на решението за оттегляне.

През 2020 г. БАКР е оттеглила присъдения кредитен рейтинг на следните рейтинговани единици:

- „Глобал Консултинг“ ООД – оттеглен през м. март 2020 г.³ Причината за оттеглянето е изявеното от клиента желание и изтичане на срока на валидност на последно присъдените оценки.

3. Персонал

Всеки кредитен рейтинг се изработва от специално формиран за целта екип от финансови и/или икономически анализатори. Екипът се ръководи от водещ финансов/икономически анализатор и се състои от още един или двама финансови/икономически анализатори според вида на рейтинговия обект. Ролята на анализаторите е да пресъздадат цялостна и ясна картина за състоянието на обекта на рейтингова оценка и за рисковите фактори, които биха могли да повлияят на бъдещото му развитие. В процеса на работа те са длъжни да събират максимално актуални и достоверни данни. Тяжно задължение е да проверяват събраната информация, съпоставяйки различни източници, които биват посочвани в доклада.

Анализаторската дейност е насочена към оценка на способността на оценявания обект да изпълнява навременно задълженията си. Даваната от анализаторите оценка както на отделните рискови фактори, така и на цялостното състояние на обекта на оценяване трябва да бъде непредубедена и независима. Анализаторите не трябва да допускат тя да бъде повлияна от лични или чужди интереси.

Персоналът на агенцията е назначен по трудови договори, като заплащането и оценката на дейността на анализаторите не зависи от заплащането по договорите за кредитен рейтинг,

²Актуална версия на Кодекса може да бъде намерена на: https://www.bcra-bg.com/files/code_of_conduct_bg.pdf

³Пълната версия на публикуваното резюме може да бъде намерена на: https://www.bcra-bg.com/files/rating_withdrawn_global_consulting_mar_2020_bg.pdf

а възнаграждението на отговорника по съответствието, не е свързано с резултатите от дейността на БАКР и е уредено така че да гарантира неговата независимост.

През месец януари 2020 г. г-жа Цветанка Крумова е освободена от Съвета на директорите и е назначена на длъжност бизнес консултант, с основна отговорност по отношение на развитието на методологиите. През месец октомври 2020 г. един от финансовите анализатори – Силвия Герговска, е напуснал агенцията. През 2020 г. позицията вътрешен одитор⁴ по съответствието е бил заемана от Радослав Маринов.

Статистически данни за разпределението на персонала

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПЕРСОНАЛА	В края на 2020	В края на 2019	В края на 2018	В края на 2017
Рейтингов процес*	6	7	7	7
Рейтинги на дружества	6	7	7	7
Държавни рейтинги	6	7	7	7
Методологии**	2	2	3	2
Висше ръководство***	3	3	3	3
Общо:	9	10	11	10

* Този брой включва целия персонал, участващ в анализа, оценката, одобрението и преразглеждането на кредитни рейтинги. Персоналът не е разделен спрямо работа по различни класове активи. Клас Рейтинги на дружества включва рейтинги на банки, застрахователи и нефинансови дружества. Клас Държавни рейтинги включва рейтинги на централните, местните или регионалните органи на властта. Персоналът не е разделен спрямо работа по първоначални кредитни рейтинги и преразглеждане на кредитни рейтинги. БАКР не е присъждала кредитни рейтинги на структурирани финансови активи или обезпечени облигации.

** Това е броят на персонала, занимаващ се с оценка на методологиите и моделите.

*** Посочената бройка не включва членовете на Съвета на директорите (виж стр. 2)

**** Този сбор не включва поддържащ персонал, като офис координатори, счетоводители, хигиенисти и т.н. Този сбор не е равен на механичния сбор на персонала в отделните категории, поради това че даден служител може да участва в повече от една категория дейност.

4. Описание на системата за архивиране и съхраняване на информацията

БАКР съхранява следната информация, свързана с процеса на изработване и присъждане на кредитен рейтинг:

- имената на анализаторите взели участие в изработването на кредитния рейтинг, протокол от Рейтинговия комитет, информация дали кредитният рейтинг е бил поискан или не; декларация за наличие/липса на конфликт на интереси;
- счетоводни документи за получените плащания, свързани с присъждането и ползването на кредитния рейтинг;
- ползваната методология и процедурата за изработване и присъждане, кредитния доклад и вътрешните междинни документи по време на изработването на кредитния рейтинг;

⁴Считано от 01.07.2020 г. длъжността е променена на Ръководител направление „Съответствие и оценка на риска“.

- вътрешната и външната кореспонденция (вкл. електронните съобщения), свързана с изработването на кредитния рейтинг.

БАКР съхранява тази информация не по-малко от пет години след присъждане на кредитния рейтинг. Предвид конфиденциалността на част от информацията, необходима за изготвянето на оценка на нивото на кредитоспособност, събраните от анализаторите от публични източници и от срещи с мениджмънта данни за обекта на оценка, предоставената от клиентите счетоводна информация, предварителните анализи по отделните секции на кредитния доклад, предварителния и окончателния доклад за кредитоспособност се съхраняват в изградена за нуждите на БАКР мрежова информационна система с лимитиран достъп, базирана на собствен физически сървър, осигурен в самостоятелно помещение. Информацията, постъпила на хартиени носители се съхранява в оборудван със СОТ архив в офиса на БАКР. Постъпилата в електронен вид информация се архивира веднъж месечно върху самостоятелни носители и се съхранява в съобразено с изискванията за сигурност помещение извън офиса на агенцията.

През 2020 г. не са правени съществени промени в информационните системи на БАКР.

5. Вътрешен контрол

В допълнение към приетите вътрешни правила, методологии и модели, качеството на дейностите по кредитен рейтинг се гарантира и чрез въведените механизми за вътрешен контрол.

В рамките на БАКР са създадени и поддържани ефективни функции за съответствие и вътрешен одит, които работят независимо.

Функцията за съответствие следи и докладва за спазването от БАКР и нейните служители на задълженията на агенцията за кредитен рейтинг съгласно Регламент 1060.

Функцията за вътрешен одит е отговорна за предоставянето на разумна увереност на изпълнителния мениджмънт и на Съвета на директорите за адекватността и ефективността на рамката за контрол на управлението на риска, както и за отправяне на предложения за укрепване и подобряване на рамката за управление и контрол на риска, чрез насърчаване на въвеждането на най-добрите практики.

През 2020 г. отговорникът по съответствието извърши текуща проверка в следната насока:

- Преглед на областите на потенциалните конфликти на интереси;

През 2020 г. функцията по вътрешен одит е извършила проверки в следните насоки:

- Проверка и анализ на осъществявания мониторинг на присъдените рейтинги⁵;
- Проверка за спазването на посочените в Правилата за работа на рейтинговия комитет изисквания, както и на актуалността на документа, вкл. съответствието на външната нормативна рамка;
- Проверка за спазването на посочените в Процедурата по изготвяне и присъждане на кредитен рейтинг изисквания, както и на актуалността на документа, вкл. съответствието на външната нормативна рамка

⁵Проверката е извършена в края на 2019 г., а докладът е разгледан на провелоето се през м. януари 2020 г. заседание на Съвета на директорите.

- Проверка и анализ на начисляваните от „БАКР-Агенция за кредитен рейтинг“ АД (БАКР) такси за присъждане на кредитен рейтинг на новите клиенти на БАКР;
- Проверка и анализ на протоколите от проведените събрания на рейтингов комитет и на подписаните декларации за необвързаност, търговия и притежание на ценни книжа.

Докладите с резултатите от тези проверки заедно с предложенията, направени в тях, са приети на съответните заседания на СД.

Утвърдената в БАКР организационна структура осигурява независимостта на функциите на съответствието и на вътрешния одит.

6. Система на управление и политика за ротация на анализаторите на БАКР и нейното прилагане

Управление

БАКР оперира чрез един офис, намиращ се в гр. София, България. Този офис се управлява от Христо Михайловски – изпълнителен директор, Венцеслав Петров – заместник-изпълнителен директор и д-р Кирил Григоров – прокурист. На тях, директно или индиректно, се отчитат служителите от аналитичния и поддържащия персонал, докато функциите по съответствието, вътрешния одит и вътрешния преглед се отчитат директно на СД.

Политика за ротация

Съгласно член 7, т. 4 от Регламент 1060, агенцията за кредитен рейтинг следва да създаде подходящ механизъм за постепенна ротация по отношение на рейтинговите анализатори и лицата, одобряващи кредитни рейтинги, както е посочено в раздел В от приложение I.

Изисквания на т. 8, раздел В, приложение I на Регламент 1060:

„8. За целите на член 7, параграф 4:

а) агенциите за кредитен рейтинг гарантират, че водещите рейтингови анализатори не участват в дейности по определяне на кредитен рейтинг за същото оценявано лице или за свързана трета страна за срок, надвишаващ четири години;

б) агенциите за кредитен рейтинг, различни от ангажираните от емитента или от свързана трета страна и всички агенции за кредитен рейтинг, които присъждат държавни рейтинги, гарантират, че:

- рейтинговите анализатори не участват в дейности по определяне на кредитен рейтинг за същото оценявано лице или за свързана трета страна през период, надхвърлящ пет години;*
- лицата, одобряващи кредитни рейтинги, не участват в дейности по определяне на кредитен рейтинг за същото оценявано лице или за свързана трета страна през период, надхвърлящ седем години.*

Лицата, посочени в първа алинея, букви а) и б), не могат да участват в дейности по определяне на кредитен рейтинг за оценяваното лице или за свързана трета страна, посочени в тези букви, в рамките на две години от края на сроковете, предвидени в тези букви“

С решение на ЕОЦКП от 15.09 .2015 г., BCRA официално е освободена от посочените изисквания.

7. Финансова информация за доходите на БАКР през 2019 г. и 2020 г.

Относителният дял на приходите от кредитни рейтинги по класове активи и от допълнителни услуги за последните две години са показани в следната таблица:

	2020 (Неодитирани)		2019 (Одитирани)	
	(лв.)	(%)	(лв.)	(%)
Нетни приходи от основна дейност	662 779	100.00%	558 841	100,00%
1. Кредитни рейтинги	655 269	98.87%	547 098	97,90%
а. Корпоративни рейтинги*	639 490	96.49%	530 319	94,90%
б. Държавни рейтинги**	15 779	2.38%	16 779	3,00
2. Допълнителни услуги	7 510	1.13%	11 743	2,10%
- От допълнителни услуги, предоставени на получаващите рейтингови услуги клиенти	7 083	1.07%	11 143	1,99%

* Клас Корпоративни рейтинги включва рейтинги на всички корпоративни дружества (включително банки и застрахователи).

** Клас Държавни рейтинги включва рейтинги на централните, местните или регионалните органи на властта.

Година	2020 (Неодитирани)		2019 (Одитирани)	
Сума / Процентно съотношение	(лв.)	(%)	(лв.)	(%)
Световен мащаб	662 779	100.00%	558 841	100,00%
1. ЕС	555 208	83.77%	553 952	99,13%
2. Извън ЕС	107 571	16.23%	4 890	0,87%

Списък на оценяваните лица или на свързани трети лица, от които приходите надвишават 5% от общите приходи от основна дейност на БАКР, подредени по азбучен ред:

- Laurion Systems, SLU (рейтингована единица: Laurion Alternative Deposits, SLP);
- Shiva Pharnachem;
- VARENGOLD BANK AG;
- Zenith Energy Ltd.

8. Допълнителни услуги, осигурявани от БАКР през 2020 г.

Списък на предоставените от БАКР допълнителни услуги (ancillary services) през 2020 г. Със звезда (*) са обозначени тези допълнителни услуги предоставени на клиенти, които са получили и рейтингови услуги от агенцията.

- Кредитни доклади;
- Информация за рейтинги на банки;
- Оценка на финансовото състояние и изготвяне на финансови анализи и доклади за предприятия*;
- Информационен продукт с агрегирани данни за резултата от основната дейност на предприятията*.

БАКР предлага също така и следните допълнителни услуги:

- Пазарни анализи (на сектори и подсектори на икономиката, предприятия и проекти) и предварителни оценки на икономически тенденции и прогнози;
- Анализ и оценка на риска;
- Изработване на скоринг модели и скоринг карти за оценка кредитоспособността на корпоративни малки и средни предприятия;
- Изработване на скоринг модели и скоринг карти за оценка кредитоспособността на физически лица;
- Подготовка и обработка на бази данни и анализи;
- Анализи (въз основа на собствена база данни за българските фирми) и определяне на вероятността от неплащане при вътрешнорейтинговия подход за оценка на кредитния риск;
- Информационен продукт с агрегирани данни за резултата от основна дейност на предприятия.

Март 2021 г.